

Bruxelles, 19. svibnja 2017.
(OR. en)

9317/17

**Međuinstitucijski predmet:
2016/0190 (CNS)**

JUSTCIV 113

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	WK 5263/17
Br. dok. Kom.:	10767/16
Predmet:	Prijedlog uredbe Vijeća o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (preinaka) – rasprava o politikama

1. Komisija je dopisom od 30. lipnja 2016. Vijeću i Europskom parlamentu dostavila Prijedlog uredbe Vijeća o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (preinaka) (u daljnjem tekstu „preinačena Uredba Bruxelles II.a”).
2. U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Ujedinjena Kraljevina i Irska obavijestile su da žele sudjelovati u donošenju i primjeni predložene (preinačene) Uredbe Bruxelles II.a.

3. U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska neće sudjelovati u donošenju predložene (preinačene) Uredbe Bruxelles II.a te ona za nju neće biti obvezujuća niti se na nju primjenjivati.
4. Na predloženu (preinačenu) Uredbu Bruxelles II.a primjenjuje se poseban zakonodavni postupak. Europski parlament trebao bi dati svoje mišljenje prije kraja 2017.
5. Nakon što je Komisija dostavila prijedlog, Radna skupina za građansko pravo (Bruxelles II.a) na svojim je redovitim sastancima proučavala predloženu (preinačenu) Uredbu Bruxelles II.a.
6. U okviru rasprava ostvaren je napredak u pogledu teksta predložene (preinačene) Uredbe Bruxelles II.a, posebice u pogledu poglavlja I. i II. S obzirom na ishod tih rasprava predsjedništvo smatra da je stigao trenutak za raspravu o politikama u vezi s ključnim pitanjem, a to je saslušanje djeteta u okviru preinačene Uredbe Bruxelles II.a.
7. Elemente navedene u Prilogu ne bi trebalo smatrati jednim pitanjima koja su istaknuta na sastancima Radne skupine. U pogledu tih je elemenata, međutim, utvrđeno da ih je već sada potrebno rješavati uz određeni stupanj političkih smjernica za budući rad na razini stručnjaka. Stoga će Radna skupina nastaviti rad na svim drugim elementima predložene preinake Uredbe Bruxelles II.a.
8. Predsjedništvo poziva Coreper/Vijeće (pravosuđe i unutarnji poslovi) da održi raspravu o politikama kako bi se potvrdili pristupi politika u pogledu prava djeteta da bude saslušano, kako je navedeno u Prilogu ovoj napomeni, te da bi se utro put za daljnji napredak koji treba ostvariti u pogledu predložene Uredbe.

A. KONTEKST

9. Pravo djeteta da mu se omogući da bude saslušano zaštićeno je člankom 24. stavkom 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kao i člankom 12. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (UNCRC). To pravo ujedno se smatra sastavnim dijelom prava da se djetetu osigura pošteno suđenje u skladu s člankom 6. Europske konvencije o ljudskim pravima i pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života u skladu s člankom 8. iste Konvencije. Uredbom Bruxelles II.a 2005. pooštrene su minimalne norme za postupke unutar EU-a u okviru Haške konvencije iz 1980. U potonjoj konvenciji nigdje se izričito ne zahtjeva da se dijete sasluša, ali se u članku 13. stavku 1. točki (b) predviđa mogućnost odbijanja naloga za predaju djeteta ako se ono suprotstavlja predaji i ako je napunilo one godine i steklo stupanj zrelosti pri kojemu je potrebno uzeti u obzir njegovo mišljenje. Stoga se člankom 11. stavkom 2. Uredbe Bruxelles II.a omogućuje djetetu da bude saslušano u okviru postupka predaje u skladu s Haškom konvencijom iz 1980. nakon međunarodne otmice djeteta, kojom su obuhvaćene dvije države članice. Iz sudske prakse Suda Europske unije proizlazi da se ni članak 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, ni članak 42. stavak 2. točka (a) Uredbe Bruxelles II.a ne odnose na sâmo saslušanje djeteta, nego da se obje odredbe odnose na pružanje prilike djetetu da bude saslušano. Sud je ujedno naveo da se dijete ne može saslušati ako to saslušanje ne bi bilo u njegovu najboljem interesu ili ako je nepotrebno. Dijete se ne može saslušati ni u slučaju kada se to čini neprikladnim zbog djetetove dobi ili zrelosti.
10. U ovom trenutku saslušanje djeteta jedan je od uvjeta za ukidanje postupka egzekvaturu u vezi s pravima pristupa i odlukama koje se odnose na predaju djeteta u skladu s člankom 11. stavkom 8. aktualne Uredbe Bruxelles II.a. U članku 23. postojeće Uredbe Bruxelles II.a navedeni su razlozi za nepriznavanje sudskih odluka o roditeljskoj odgovornosti te se kao jedan od razloga za prigovor na priznanje i izvršenje navedene sudske odluke spominje činjenica da dotičnom djetetu nije bila pružena mogućnost da bude saslušano.

11. Postojećom uredbom Bruxelles II.a ne mijenjaju se primjenjivi nacionalni postupci u vezi sa saslušanjem djeteta⁽¹⁾. Postupak saslušanja djeteta potrebno je, općenito gledano, provesti tako da se u obzir uzmu djetetova dob ili zrelost. U praksi se pokazalo da taj postupak ne funkcionira zadovoljavajuće zbog toga što države članice primjenjuju različite nacionalne norme u pogledu trenutka kada bi se djetetu trebalo omogućiti da bude saslušano, a kada to ne bi trebalo učiniti. Stoga to može dovesti do slučajeva u kojima u jednoj državi članici dijete uopće nije saslušano, čak i kada mu je, u skladu s mišljenjem druge države članice, trebala biti pružena mogućnost da bude saslušano. Slijedom toga, jedan od najčešće navedenih razloga za nepriznavanje sudskih odluka koje se odnose na roditeljsku odgovornost na temelju članka 23. postojeće Uredbe Bruxelles II.a jest to da je sudska odluka donesena, a da se djetetu nije omogućilo da bude saslušano⁽²⁾, čime su prekršene temeljne nacionalne norme države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje sudske odluke. Iako su sve države članice obvezne poštovati članak 12. Konvencije UN-a o pravima djeteta, tumačenje te odredbe na nacionalnoj razini razlikuje se u tolikoj mjeri da se njime dovodi u pitanje primjena Uredbe.
12. Preinaku Uredbe Bruxelles II.a trebalo bi iskoristiti za ostvarenje napretka u tom osjetljivom i važnom području obiteljskog prava. U pogledu saslušanja djeteta i dalje su otvorena određena pitanja o kojima će se i dalje raspravljati na razini Radne skupine, kao što su način usklađivanja prava djeteta da bude saslušano s razlozima za odbijanje sudskih odluka o roditeljskoj odgovornosti te prilagodba potvrde⁽³⁾ operativnom dijelu teksta. Trebalo bi dodatno razmotriti ta pitanja u okviru budućih rasprava na tehničkoj razini.

¹ Uvodna izjava 19. aktualne Uredbe Bruxelles II.a.

² Članak 23. točka (b) aktualne Uredbe Bruxelles II.a.

³ Članak 53. predložene preinačene Uredbe Bruxelles II.a.

B. PREDLOŽENI PRISTUPI POLITIKAMA U OKVIRU BUDUĆEG RADA

13. Kao što je Europska komisija već predložila u preinaci Uredbe Bruxelles II.a i općenite potpore mnogih delegacija tijekom rasprava na razini Radne skupine, u Uredbu bi trebalo unijeti zasebnu odredbu kojom bi se djetetu pružila mogućnost da bude saslušano u svim postupcima povezanim s roditeljskom odgovornošću. Na tu novu odredbu upućivalo bi se tada u drugim relevantnim člancima Uredbe, čime bi se omogućio jasniji okvir u pogledu saslušanja djeteta u postupcima obuhvaćenima preinačenim aktom, među ostalim postupcima za predaju djeteta na temelju Haške konvencije iz 1980. u vezi s Uredbom, kao i u pogledu razloga za odbijanje.
14. *Predsjedništvo stoga poziva Vijeće da potvrdi da bi u Uredbu trebalo uključiti odredbu kojom se propisuje pravo djeteta da bude saslušano u postupcima obuhvaćenima preinačenom Uredbom Bruxelles II.a, uključujući postupcima za predaju djeteta.*
15. Uredbom bi trebalo nacionalnom zakonodavstvu država članica prepustiti pitanje o tome *tko* će saslušati dijete i *kako* će se saslušanje djeteta provesti. Iako pravo djeteta da ga se sasluša ostaje njegovo pravo, ono ne može predstavljati apsolutnu obvezu, nego ga se mora razmotriti uzimajući u obzir najbolje interese djeteta u svakom pojedinačnom slučaju. Ta bi se obveza trebala temeljiti na najmanjim zajedničkim kriterijima. Cilj uspostavljanja najmanjih zajedničkih kriterija prevladati je postojeće poteškoće koji proizlaze iz uporabe različitih nacionalnih normi za odbijanje priznavanja i izvršenja sudskih odluka. Članak 12. Konvencije UN-a o pravima djeteta i smjernica za tumačenje te Konvencije koje je dao Odbor UN-a za prava djeteta mogli bi predstavljati izvor nadahnuća u tom pogledu.⁴
16. *Predsjedništvo poziva Vijeće da potvrdi da bi se odredba kojom se osigurava pravo djeteta da bude saslušano trebala voditi, kao minimumom, člankom 12. Konvencije UN-a o pravima djeteta.*

⁴ Opća napomena br. 12 (2009.): *Pravo djeteta da bude saslušano.*

17. Nova odredba kojom se osigurava pravo djeteta da bude saslušano ne bi se samostalno navodila u Uredbi. Radna skupina nastavila bi raspravu o uvjetima i modalitetima postizanja najbolje opcije (ili više njih) kako bi se posljedice nove odredbe i kriterije koji se temelje na Konvenciji UN-a o pravima djeteta povezalo s odredbama iz poglavlja o priznavanju i izvršavanju, uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije prema kojoj odluka suda podrijetla uživa određeni stupanj diskrecije koji sud izvršenja ne može ponovno razmatrati ili ispitivati.
18. *Predsjedništvo poziva Vijeće da se složi s time da će Radna skupina posebice ispitati bi li mogućnost djeteta da bude saslušano trebalo dodati razlozima za odbijanje priznavanja i izvršenja odluka te, u slučaju da se to smatra primjerenim, istraži te uvjete i modalitete takva uključivanja.*
19. *Predsjedništvo naposljetku poziva Vijeće da pristane na to da se državama članicama pri saslušanju djece omogući da i dalje postupaju strožije od zahtjeva koji će se naposljetku utvrditi Uredbom, ne dovodeći pritom u pitanje moguće minimalne zajedničke kriterije za saslušanje djeteta.*
